

# VILÁGOS SÁG

Kolozsvár,  
1946 szeptember 19

Szerkesztőbizottság: **BENEDEK MARCELL, KACSO SÁNDOR, KÓS KÁROLY**  
Felolós szerkesztő: **BALOGH EDGÁR**

Csütörtök  
III. évfolyam, 216 szám

## A belpolitikai helyzet

Az erőviszonyok kialakulása a közlegő választások előtt életbevágó közelségből érint mindnyájunkat. A demokratikus erők győzelmé teljes jogegyenlőségünk előtt nyitja meg az utat, a Manju és Bratjanu vezetése alatt álló reakció pedig szabadságunkra, életünkre s a földhöz fűződő jogaink megtagadására tör. Az előttünk álló helyzet ilyen határozott körvonalak közé egyszerűsödött s ezzel megtisztult a kérdések kusza s magyon is könnyen költöszhető sorától a magyar népi állásfoglalás is.

Ma már senki előtt sem kétséges, hogy a romániai magyar nép helye egységesen a demokrácia táborában van. De éppen mert sorskérdésről van szó, éppen mert jövőnk forog kockán, feltehető a kérdés, vajjon megértette-e mindenki, hogy sorsunk a demokráciához van kötve, s életünk megjavulása is a demokrácia megerősödésétől, a Groza-kormány győzelmétől függ?

Mondjuk meg egyszerűen, őszintén és nyíltan: ma a romániai magyar nép legfőbb politikai kérdése az, hogy vajjon a Magyar Népi Szövetség szövetségese, a román demokrácia győzni fog-e a választásokon s ez a győzelem elég hatalmas lesz-e ahhoz, hogy a romániai belpolitikai életet végképp megújítsa s a sovjisztá reakciós maradványoktól, különösképpen az állampépezetben?

Főleg a kérdés utóbbi része az, amely a magyar tömegek sorában aggodalmakat kelt, mert a demokrácia választási győzelmét jórformán mindenki biztosra veszi. Azonban egyesek a régi romániai választásokra gondolnak s azt hiszik, hogy a Groza-kormány is a történelmi módszerével akarja biztosítani győzelmét. Ez tévedés! A közlegő választások tiszták lesznek s még az emléket is el fogják törölni a régi választási módszereknek.

A román demokrácia mégis győzni fog s nem önámítás, hogy ebben bízunk!

Ha a választások előtti helyzetet az erők megoszlása szempontjából akarjuk kijelmezni, mindenekelőtt azzal kell számolnunk, hogy a kormány oldalán jelentős számú aktív, nagyon is tevéleges városi és falusi tömegek állanak, míg Manjuék legfeljebb olyan lelkiüleit tömegekre számíthatnak, amelyek „nem rokonszenveznek a kormánnyal”, de aktivitásra, megmozdulásra teljes mértékben alkalmatlanok. Ezekről a nagyobbára csak passzívitásukban ellenzékieskedő tömegekről egyre nagyobb és nagyobb egységek májanak is az események, a kormánymegvalósítások, a felvilágosítások s nem utolsósorban a tevékeny oldal hatására.

A városi tömegek erőviszonyai élesen és határozottan a kormány felé tojódtak. A Demokratikus Pártok Blokkjának politikai lakikáról tanuskodó programja valóban leheletessé teszi a legszűkebb tömegek számára a részvételt a kormány munkájában.

A munkástömegek pártállása nem vitás. Az Országos Szakszervezeti Tanács másfél-millió fizikai és szellemi szervezett munkást tart számon. A Román Kommunista Pártnak 6-700 ezer, a Szociáldemokrata Pártnak közel ugyanannyi tagja van. Ha az utonnan alakult Nemzeti Néppártnak csak százezer szavazótagot számíthatunk — és kétségtelenül több képviselőjük lesz a parlamentben egykettőnél — a kormány máris másfélmillió szavazatra számíthat.

A földművesek körül 600 ezer földműves kápolát s ezek nagyrésze ma már tudja azt, hogy e nagy társadalmi megvalósítást a Groza-kormány Manju és Bratjanu (és társai) ellenére hajtott végre. Az Ekéfrontnak ma már több mint egymillió tagja van. A forradalmi tradíciója mellett 64 önkéntes földműves népi zászlós ujlarcos seglek erőt kapott, akik erőteljesen befolyásolják a falu életét. Ennek pedig annál is inkább nagy jelentősége van, mert — a választási törvény értelmében — minden 3000 lelket számláló falu a maga jegyzőségén tudja le szavaztatni.

A romániai demokrácia pilléreinek számító erők együtt dolgoznak Tatarscu Gheorghe Nemzeti Liberális Pártjával. A román értelmiségiek régi politikai iskolájával és a falvak felé még ma is jelentős befolyással ren-

## Az amerikai kongresszusi választásokon a demokrata párt a békepolitika jelszavával fog harcolni

A nemzetközi diplomáciai tényezők tárgyalásai szinte a szemünk láttára, fillünk hajlatára zajlanak, olyan tégra nyitották a sajtó képviselői előtt a tárgyalótermekeket. Angol és amerikai részről — mintha kissé túlságosan is soknak érezték volna ezt a nagy nyilvánosságot — azt indítványozták, hogy legalább a bizottságok albizottságaiban folyjék a nyilvánosság kizárásával a munka. Ezt eddig egyetlen albizottságban sikerült elérniük, nevezetesen a magyar békeszerződést előkészítő bizottság politikai albizottságában, ahonnan kitiltották a sajtó képviselőit. A többi bizottságban és albizottságban a nyilvánosság kizárására irányuló minden igényeket megrekedt a szovjet megbízottak szilárd ellenállásán. A tárgyalások kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy az angol és az amerikai megbízottak azzal okolták meg a nyilvánosság kizárására irányuló törekvéseiket, hogy azt mondták: gyorsabban menne a munka, ha a sajtó képviselőinek jelenléte nem serkentené a meg-

bizottakat hosszú beszédekre. A szovjet megbízottakat pedig azzal vádolták meg: azért ragaszkodnak a sajtó képviselőinek jelenlétéhez, mert propagandát akarnak csinálni. A szovjet megbízottak viszont arra mutattak rá, hogy véget akarnak vetni a titkos diplomáciának, amely annyira bajt hozott a századok során a népekre. Bármint is álljon a dolog, annyi bizonyos, hogy a Szovjetunióknak valóban nincsenek titkolnivalói s az olyan állam, amely a tények s a magatartás, a kiállítás, a törekvés nyilvánosságával propagandát tud kifejteni, valóban irigylésre méltó lehet.

Más kérdés aztán az, hogy örülünk-e ennek a nagy nyilvánosságnak? Kétségtelenül örülünk. A népeknek soha még olyan nagy szükségük nem volt arra, hogy az eseményeket ne elszigeteljen, hanem fejlődésükben, egészségükben s ellentmondásaikkal együtt lássák, mint ma.

Ennek megfelelően híreink a következők:

## A németországi választások

LONDON. — Németország angol-amerikai és francia övezetében megtartották a közlegő választásokat. Az első jelentések szerint a szavazóknak majdnem 40 százaléka „pártönkivüliek” kapták, a második helyen a szociáldemokraták, a harmadik helyen az ugynevezett keresztény demokráta, majd a kommunista jelöltek állanak.

A londoni jelentést az első pillanatban még nem lehet felmérni, mert nem tudni, milyen erők állnak az ugynevezett pártönkivüliek mögött? Az angolok ugyanis megtiltották az ugynevezett „lajstromos” választási módszert s csak egyéni jelöléseket engedélyeztek.

A választásra mindenesetre jellemző, hogy az angolok pártalapítási engedélyt adtak Hugenbergnek, aki Hitler első kormányában miniszter volt s aki a németországi nagyiparosok képviselője. Hugenberg mint az „UFA”

filmvállalat, az „ALA”-lapok és a „Vera” hírszolgálati vállalat főnöke, elsősorban népszerűsítette Hitlert és a nemzeti szocializmust.

Az angolszász megszállási övezet kerületi választásai októberben lesznek és akkor eldől, hogy tulajdonképpen milyen erők állnak a „pártönkivüliek” mögött, a fasiszták-e vagy éppen ellenkezőleg, a demokratikus erők?

A németországi angolszász zóna választásainak eredménye addig a nemzetközi politika sötét pontja marad!

A szovjet övezetben folyó választásokat minden kerületben az Egyesült Munkáspárt nyerte meg. Az Egyesült Munkáspárt választási eredményei a különböző körzetekben vajamivel jobbak, mint a két munkáspárti eredménnyel voltak a legutolsó szabad választáson.

## A jugoszláv-magyar barátság jegyében

PARIS. — A békeértekezletről érkező hírek a magyar, olasz és a bolgár békeszerződést előkészítő bizottságok munkájáról számolnak be.

A magyar békeszerződést tárgyaló bizottságban indítványt fogadtak el, mely kötelezi a magyar kormányt, hogy az összes fasiszta szervezeteket s azokat, melyek az Egyesült Nemzetek bármelyik tagját támadják, feloszlassa. Clementis csehszlovák külügyminiszterhelyettes azt indítványozta, hogy e szakasz mellé iktassanak be még egy másikat, amely azoknak a szervezeteknek a feloszlását is elrendeli, amelyek revizionizmust hirdetnek az országban. A csehszlovák indítvány fölött vita indult meg, amelynek eredményéről nem tesznek említést a jelentések.

Másrész csehszlovák külügyminiszternek egy angol lapban megjelent nyilatkozatához fűződő derűlátás korainak bizonyult. A csehszlovák külügyminiszter kétoldali tárgyalásokról tett említést sajtónyilatkozatában, de Clementis magatartása a magyar demokráciával szemben sokkal ellenségesebb volt, semhogy kétoldali megegyezésre reménység lehessen. A Magyar Kommunista Párt lapja, a „Szabad

Nép” rendkívül élesen bírálja Clementis magatartását és a csehszlovák kormány magyar politikáját.

A békekonferencián kívül, de Párisban jött létre újabb baráti közeledés Jugoszlávia és Magyarország között. A két ország meg egyezett a Dunahajózásra vonatkozóan és megkötötte a legemberségesebb s egyben a legmelegebb kapcsolatokra való lakosságcsere-egyezményt is. Az egyezmény értelmében az önkéntesség alapján három esztiendő leforgása alatt legfeljebb 40,000 olyan ajampolgárt cserélnek ki, akik az egyik vagy a másik országból át akarnak költözni. Az önkéntes átköltözők magukkal vihetik összes ingó vagyontukat, ingatlanukat pedig az illetékes kormány arra használhatja fel, hogy a másik országból csereképpen érkezőket kárpótolja.

Rendkívül jellemző a jugoszláv-magyar barátságra az a diszvac-ora, amelyet Kardecy, a jugoszláv külügyvezetője a magyar küldöttség tiszteletére adott. A diszvac-ora szövege a jugoszláv-magyar barátságot éltette.

Az olasz békeszerződést előkészítő bizottságban az albán kiküldött mondogta el beszédét, amelyben az albán aranyat, a kis

országot elrabolt gördülő anyagát és hajóit követelte vissza. Az olasz megbízott viszont azokat a károkat emlegette, amelyeket hazájának a német fasiszták okozott. Az olasz megbízott — a jelentések szerint — nem utasította vissza Albánia követelését, csupán azt kérte, hogy Olaszországnak adják vissza azokat a kincseket, amelyeket a német fasiszták onnan elhurcoltak. Később a bizottság azokat a előzeteseket vitatta meg, amelyek mellett az albánok a tárgyalások folyamán részt vehetnek.

A bolgár békeszerződést előkészítő bizottságban megjelent Fouques du Parc, a békeértekezlet főtitkára és kijelentette, hogy a bolgár határra vonatkozó görög javaslatot tárgyalni lehet. A bizottság 8:5 arányban úgy döntött, hogy a görög javaslatot tárgyalni fogja. Ezután az ülést elnapolták anélkül, hogy bárki is említést tett volna az előző napi incidensről.

## A szovjet megbízott a görög-országi nemzetiségek elnyomatása ellen beszélt a Biztonsági Tanácsban

NEWYORK. — A Biztonsági Tanács hétfőn éjjel ismét tárgyalni kezdte a görög ügyet. A holland és az ausztráljai megbízott azt indítványozta, hogy az ukrán kormány panaszát a görög kormány békebonítási terveit illetően vegyék le a napirendről. Ezután Gromiko szovjet megbízott mondogta beszédét, amelyben követelte: kötelezzék Görögországot arra, hogy hagyja abba a nemzetiségek üldözését és oszlatását azokat a fegyveres monarchista bandákat, amelyek veszélyeztetik a görög nép szabadsága mellett a környező országok békéjét is. A görög ügyet szerdán este fogják tovább tárgyalni.

## Wallace kitart a szovjet-amerikai barátság mellett

WASHINGTON. — Wallace amerikai kereskedelemügyi miniszter kijelentette, hogy a reakció minden támadása ellenére kitart elmondott beszédében kifejtett álláspontja mellett és újabb beszédet fog tartani, amelyben ismét állást foglal a szovjet-amerikai barátság mellett és az angol imperializmus ellen. El beszédében foglalkozni fog Truman elnöknek az ő beszédével kapcsolatos két nyilatkozatával is.

Washingtoni jelentések szerint az Egyesült Államok kétmillió munkanélküli és egymillió sztrájkoló munkása egy emberként helyesli Wallace beszédét és bizonyosra veszik, hogy a november 5-i kongresszusi választások jelszava az egész országban a békepolitika lesz.

A „Daily Express” című angol lap, amely eddig támadóan foglalkozott Wallace beszédével, újabb cikkében — mint ahogy azt az angol rádió jelentette — kifejti, hogy a Wallace beszédében kifejtett álláspontnak az Egyesült Államokban egyre több híve van.

Újabb jelentések szerint ezután a külügyminiszterium elkönző a kormány tagjainak beszédét.

A villamosipar munkásaiknak szakszervezete Truman elnökhöz intézett emlékiratában üzen támadja Byrnes, Hoover, Vandenberg és Connolly külpolitikáját és követeli, hogy az Egyesült Államok külpolitikáját változtassák meg.

deklaráció része, mint a Demokrata Pártok Blokkjának országos és megyei vezetől, kétségtelenül mind erőjüket jobba vetik pártjukért. Mögöttük pedig ott áll Tatarscunak megmunkékedett nemzetközli és beföldli tekintélye. A Nemzeti Liberális Párt a demokrácia pilléreinek számító erők súlyos szavú segítőjére lett.

A reakciós elemeknél majdnem teljesen megszűnt a hadsereg is egyik komoly támasza a demokrácia győzelmének, s ha mindennek még hozzávesszük Alexandrescu

kormányt támogató s különösen a Pánságban népszerű Nemzeti Pártot, a többi kisebb pártoknak az erejét, továbbá a Manju-Bratjanu-tábor torzszökevényeit és bomlásokra mutató jelzéseit, tisztán áll előttünk a belpolitikai erők viszonya.

De mindegyik mi számítunk a román demokrácia erejére, úgy számít a román demokrácia is a romániai magyar népre. Erőnk szükség van s ennek tudatában kell felsorakoznunk a magunk életérdekeiért, a demokrácia létezéséért, egy kicsit később s

jobb életért ebben az országban s a Duna-medencében, a magyar demokratikus egységet biztosító Magyar Népi Szövetség önálló listája mellett.

A mi legfőbb politikai gondunk tehát ma az kell legyen, hogy egységünket megőrizzük, minél több képviselőt küldjünk be a parlamentbe, mert ez a demokrácia megerősítését szolgálja. Így erős szövetséget kapunk a román demokráciában s a román demokrácia sem fog eszni a magyar szövetségéből.

SOMLYAI LÁSZLO







APRÓHIRDETÉSEK SPORTÉLET

Elfizetési díj egy hónapra 4000 lej.

Apróhirdetés... közgazdasági közlemények... keretes hirdetések...

ADÁS-VÉTEL

ERTESÍTÉS! Varrógépeket, kötőgépeket legolcsóbban lehet vásárolni... ELADÓ tolgyaasztalakkal... ELADÓ könyvtár, Jókai-sorozat... ELADÓ modern, új konyhabereendezés...

ELADÓ tolgyaasztalakkal... ELADÓ könyvtár... ELADÓ modern, új konyhabereendezés... SZÉPEN mosók, házakhoz megyek... INTELIGENS urleány... VALLALOK mosást... KISEBB családi háztartás... ITALMÉRRESI üzletben... VARRÓNÓ kabátot... ROMANUL németül, magyarul beszélő... INGATLAN-LAKÁS... TORDAN eladó jobb kisebb-nagyobb szobá...

Brautligam Albert kereskedő, Csathó Álmos nyugdíjas, Szabeni Lajos, Rácz Béla és ifjabb Szabeni János diákok a „Világosság-Sport” negyedik találati versenyének győztesei

KOLOZSVAR. — Az NB. I. negyedik fordulójának a „Világosság-Sport” részéről kiírt találati versenyére még az eddigiektől is nagyobb számban érkeztek be pályázatuk és így a több ezer szelvény feldolgozása vasárnap éjjel lehetetlen volt. Ezért csak most közölhetjük az eredményeket: Az Universitatea—Juventus mérkőzés 3:2 (félidő 1:2) eredményét Brautligam Albert kolozsvári, Mária királyné-utca 43 szám alatt jakó kereskedő találta telibe. A Vasas—UDR mérkőzést senki nem találta telibe, az 1:0 félidőt viszont nagyon sokan találták el. A legmegkézleltőbb eredményt 1:0 (0:0) jóslattal Csathó Álmos kolozsvári, Tordai-ut 44 szám alatt jakó nyugdíjas küldte be. A CFR Temesvár—Ciocanul mérkőzés 0:0 eredményeit hárommal találták telibe: Szabeni Lajos kolozsvári, Tordai-ut 35 szám alatt jakó gimnázista, Rácz Béla kolozsvári, Fellegvári-ut 91 alatt jakó diák és ifjabb Szabeni János Tordai-ut 35 alatt jakó diák. A többi eredményeket holnap közöljük.

Három bajnoki mérkőzés lesz vasárnap Kolozsváron

KOLOZSVAR. — Nemzeti Bajnokság első osztályában vasárnap a kolozsvári csapatok közül az U idehaza a Praha-ra ellen, míg a Vasas Bukarestben a Carmen csapatával játszik. A B-igás csapatok közül a Dermata az U—Praha-ra mérkőzés előtt a brádi Mica együttesével küzd meg a bajnoki pontokért.

SPORTHÍRADÓ

A kolozsvári Torna Liga felhívja a Kolozsváron tartózkodó összes testnevelési tanulókat és tanárokat, továbbá a szakszervezeti sport-fejlesztőket és a Szaktanács sportmegbizottját, hogy feltétlenül jelenjenek meg szeptember 20-án, péntek délután 6 órakor az OSP helyiségében megtartandó közös értekezleten, amelyen a tornasport iránti érdeklődőket is szívesen látja a Liga vezetősége. A marosújvári Solvay vasárnap 2:1 (1:0) arányban győzött Aranyosgyéresen a Soderonyipar ellen. A mérkőzést Czineczár Imre erőlyesen vezette. A Dermata és a Vasas uszós szakosztályai vasárnap délelőtti 10 órakor a bogyáriak melegvízi medencéjében közösen rendezik meg szezonzáró uszóversenyüket, amelyen a két rendező egyesület uszóián kívül a BEAC, U és a Vizművek versenyzői is részt vesznek. Az OSP újonnan kinevezett tisztikara csütörtök délután 6 órakor a Fürdő-utca 27 alatti helyiségében értekezletet tart, amelyre

TAKSONY vezér-utczában 2 szoba konyfor, új ház, nagy gyümölcsös, beköltözhető, 80,000,000 lejért eladó. Kínizsi-utca 3, délután 2—4. ELADÓ korcsma teljes felszereléssel a vasut mellett. Cim a kiadóban. ELADÓ emeletes ház, beköltözhető. Érdeklődni Pásztor-nál, Horea-ut 63. BOMBÁZOTT hely eladó. Volt. Kővári László-utca 34. Értekezni Harany Jánosnál, Dózsa György-utca 3. MAGAS lelépést és 3 szobás belvárosi cserelakásomat adom Fötér, Egyetem, Uránia, megyeháza közötti részen, vagy közvetlen mellette fekvő 4 vagy 3 szobás lakásért. Cim a kiadóban. KOMOLY életcél jellegre. levél van. 6888 EZRINÉ sürgösen jelentkezék Petőfi-utczában. KI TUD RÓLA? Dr. Nagy Jenő zászor, aki Alsópattynál esett orosz fogságba, budapesti születésű (1910). Ertesítést kér édesatyja: Nagy Jenő nyomdász Kolozsvár, Buza-utca (Főutca) 3.

Figyelem! Figyelem! Biztos megőihetőségű élelmiszer-üzlet Széchenyi-tér mellett beegség miatt sürgösen eladó engedéllyel együtt 3,500,000 lej. Érdeklődni a „Promptus” irodában, Dózsa György-utca 29, I. emelet.

Ujítsa meg sorsjegyjét! A harmadik osztály huzása már szeptember 21-én! Titan-sorsjegyiroda, Szabadság-tér 32 szám.



Attalános és nemzetközi Szállítási Vállalat Szabadság-tér 27. Telefon... KANTIN vezetést átvevőnk, helyiségünk berendezésünk van. Horea-ut 73. ELVESZETT Ortopéd-kórház közelében fehér selyempincsi kutya, feje bozontos, foh-bl része nyitott, alsó jobb agyara hiányzik. Feltérőhás hölgy, aki felvette vasárnap délelőtti, látásból ismerős. Kérem, juttassa vissza. Sortok, Zápolya-utca 39. CSECSEMŐ mérleget keresek kölcsönhasználatra. Majális-utca 32.